

נפרדים מרונה / רחל גינת

רונה פירר נולדה בשיקאגו, אילינוי, באפריל 1940, להוריה רות וצ'רלס.

אתמול בערב ישבתי לכתוב הספד. חשבתי על רונה שהכרתי, אישה מלאת תרבות, ערכים, אמנות ומוסיקה. ואז מיכל שלחה לי את ספר הזיכרונות שכתבה רונה. כתוב נהדר, מתאר באופן מלא חיים את קורות חייה, ומסביר את השורשים מהם צמחה לאישה המשכילה, הסקרנית, רחבת האופקים, המלאה במוסיקה, היסטוריה ואמנות.

אתן למילים של רונה לדבר:

מגיל שמונה למדתי עברית בבית הכנסת וגם פסנתר. למדתי לקרוא תווים לפני שלמדתי לקרוא אנגלית!
אהבתי לחיות בעיר גדולה וניצלתי את כל מה שהיה שם: מוזיאונים, קונצרטים, סרטים, תיאטרון, ספרייה.

בתיכון היו לי מורים שהיו די אנטישמיים. אני זוכרת במיוחד שבשיעורי אזרחות הייתי צריכה לא פעם להגן על מדינת ישראל. למדנו בשנים הללו על בשרנו מה זאת אנטישמיות, שנבעה מדעות קדומות וכנראה מהיותם של היהודים חכמים, שאפתנים ומוצלחים יותר מאחרים.

בתנועת הבונים הייתי מגיל צעיר. הרקע המשפחתי שלי הכשיר אותי לקלוט את המסרים של תנועת הבונים, מפני שאמא שלי הייתה ציונית נלהבת שהקדישה מאמצים רבים לקדם את ישראל, ואבא שלי היה סוציאליסט שהאמין בצדק חברתי ושוויון.

בספטמבר 1957 אמרתי שלום למשפחה שלי, ונסעתי לניו יורק, כדי להפליג לישראל לשנת הכשרה "הבונים וורקשופ" בכפר בלום. מלבד לימודים, עבודה וטיולים, התוכנית של שנת ההכשרה שלנו כללה היכרות עם צורות ההתיישבות השונות בארץ. אז הבנתי שאני רוצה קיבוץ, בגלל חיי השותפות וחיי החברה התוססים.

במשך אותה שנה לקחתי על עצמי תפקידים שהיו אופייניים לי גם בתנועה, וגם מאוחר יותר בכפר הנשיא: ערכתי את העיתון של הקבוצה ואת השנתון שיצא בסוף השנה, שעבורו כתבתי מאמרים וגם ציירתי קריקטורות. ניהלתי את המקהלה; הייתי בוועדת התרבות; למדתי לנגן בגיטרה וליוויתי שירה בציבור.

חזרה בארה"ב, רונה למדה שנתיים באוניברסיטה, מדעי הרוח, ועבדה במטרה לחסוך כסף לעלייה ארצה. הכול תוכנן: שיפור העברית באולפן במעין צבי, ואז המשך הלימודים באוניברסיטה בירושלים. אך לאחר שנה באוניברסיטה, החליטה לעבור לקיבוץ.

בנובמבר 1961 הגעתי לכפר הנשיא כמועמדת, לאחר שבסוף דצמבר הייתי בביקור שם. בארה"ב היה לנו שליח מאוד מוערך בשם אדם בן-חנוך, שהיה חבר כפר הנשיא. רציתי לבקר אצלו.

בנוסף, קבוצה של רווקות שלמדו אז בירושלים, קיבלו הזמנה לבוא למסיבת סילבסטר בכפר הנשיא, מטעם רווקי המקום! לא היו כמעט בנות רווקות בקיבוץ באותה התקופה. הגענו לראש פינה ונאספנו בלבביות לקיבוץ.

באותו סוף שבוע פגשתי את רווקי הקבוץ, התרשמתי לטובה מהמקום ומהאנשים, אבל די הופתעתי כשנכנסתי למסיבה וראיתי את טרי פלוצקי רוקד טוויסט, לבוש כמו ג'ון טרבולטה ב"שגעון המוסיקה", עם שיער בלונדיני ארוך. לא חשבתי שיש כאלה דברים בקיבוצים, אך למדתי מהר מאוד שכפר הנשיא לא היה קיבוץ כמו כל הקיבוצים.

כשבאתי לכאן במטרה להשאר, הקיבוץ היה בן 13 שנים בלבד, והתנאים היו די בסיסיים. גרנו בצריפים ללא שירותים, והתרחצנו במקלחת הציבורית. היה הרבה בוך ולא הרבה שבילים מסודרים. חיממנו את החדרים בפתיליה, שגם שימשה לאפיית עוגות בסיר מיוחד עם חור באמצע. מצד שני, הייתה אווירה חברתית חמה.

ניסיתי די הרבה עבודות עד שהתקבלתי כמורה באולפן.

עבדתי בלול כמה שנים, ושם פגשתי את בעלי לעתיד, נורמן. די מהר הוא החליט שהוא יתחתן אתי, ובאמת הוא צדק! הוא היה בחור נאה עם חוש הומור, עובד מצוין ובעל חוכמת חיים, בזמן שאני הייתי די חולמנית ו"אינטלקטואלית", ורוב מה שידעתי על החיים למדתי מספרים או מקורסים בקולג'.
 עם השנים גדלה המשפחה, כשאמירה, מיכל וישי נולדו; ואמירה התינוקת החלה את חייה בלינה המשותפת, ובמהרה עברה ללינה המשפחתית.

ב-1968 התבקשתי להצטרף לצוות האולפן. זאת הייתה התחלת הקריירה שלי כמורה, שנמשכה - עם הפסקות - עד 2011, כשפרשתי סופית מאוניברסיטת תל-אביב. לימדתי עברית באולפן במשך 16 שנה, אחר-כך היסטוריה ואנגלית במשך 8 שנים בבית הספר "עמק החולה", ולבסוף - אנגלית ל"פטור" במשך 12 שנים באוניברסיטת תל-אביב. כל המעברים הללו הצריכו לימודים אקדמיים, אותם השלמתי במשך שנים לא מעטות, תואר ראשון ושני.

כבר שנים רבות שאני מתרגמת מעברית ומאנגלית, ועורכת טקסטים באנגלית. התחלתי כשלמדתי בתל אביב. זה היה מקור לרווח, וגם סיפק לי אפשרות מרתקת ללמוד על נושאים שלא ידעתי עליהם כלום קודם לכן. במשך שנותי כסטודנטית וכמרצה באוני' תל אביב, תרגמתי מספר ספרים, אחד מהם על הקיבוץ בקולנוע הישראלי, שלושה ספרים על נושאים צבאיים, וגם כמה ספרי שירה של רחלי אברהם איתן. ערכתי ותרגמתי אין-ספור מאמרים

וגם שישה דוקטורטים בנושאים שונים, כגון הוראה באמצעות המחשב, פסיכולוגיה, ריקוד, ספרי לימוד, והעברת ה"נכבה" מדור לדור.

בשנת 1976 המשפחה שלנו עברה משבר, כאשר בהסכמה הדדית נורמן עזב את הבית. נשארתי עם שלושה ילדים: אמירה בת 11, מיכל בת 8, וישי רק בן 3 שנים. זאת הייתה טלטלה רצינית שהשפיעה עלי ועל הילדים. למזלנו חיינו בקיבוץ, כך שהייתה מערכת די תומכת ובסיס כלכלי איתן עבורנו. ב-1987 נשלחתי עם שרה דבולט לברית המועצות מטעם משרד החוץ כדי לבקר אצל סירובניקים, ללמד אותם עברית ולעודד אותם. הייתה זאת חוויה עמוקה ביותר.

בצניעותה, רונה לא כתבה על תרומתה לחיי התרבות בכפר הנשיא. בשנות השבעים והשמונים היא ריכזה פעמיים את ועדת התרבות, ברצינות ובהעמקה. רונה יזמה מגוון מרשים של מופעי תרבות ומוסיקה, הן של כוחות מקומיים והן של אמנים מבחוץ. חוגים והרצאות במגוון רחב של נושאים, מסיבות לכל סיבה: חילים מתגייסים, משתחררים, תינוקות נולדים... טיולים לחברים, סרטים, קונצרטים, מועדון זמר, לימודי יהדות, וקבלות השבת.

אשת תרבות בכל רמ"ח אבריה, דחפה את החברים להעשיר את עולמם, ארגנה נסיעות למוזיאונים, עודדה שיתוף פעולה אזורי וכו'. כן ערכה מדור קבוע בדברי הכפר - "ניב השבוע", בו הציגה והסבירה ביטויים מהמקורות. היא אהבה ללמוד משנה, תלמוד, וכד', ללא כל זיקה לדת הממוסדת.

רונה אהבה מאוד לטייל בחו"ל, להרחיב אופקים ולספוג תרבות, אמנות, ונופים. היא עשתה זאת בכל הזדמנות.

יצירתית במיוחד, עסקה בתחומים רבים ומגוונים של אמנות. גם המוסיקה – נגינה והאזנה כאחד, הייתה חלק מחייה. עשרות שנים ניגנה בפסנתר עם מיכל גלוק בחליל, וליוותה אירועים. כאשר ניגנה יחד עם הנכד גל – ראינו כמה היא מאושרת, הן מהמוסיקה והן מהחיבור לנכד.

בקרמיקה התחלתי לעסוק בחוג של ריני כהן ז"ל בשנות השבעים, ומאז המשכתי ללמוד ולהעמיק בארץ ובחו"ל.

בניתי סדנא מחוץ לביתי, קניתי אבניים ותנור קרמי קטן, והתחלתי לעבוד מעט. כאשר התפנה לי זמן, ביליתי שעות רבות שם בהנאה רבה. הצגתי ומכרתי את יצירותי במקומות רבים.

בילדותי תמיד ציירתי, וכשהייתי בשנת הכשרה בישראל ציירתי קריקטורות של כל החברים בקבוצה. מאז הפסקתי לצייר, למרות שהמשכתי להתעניין באמנות ולבקר במוזיאונים.

מאחר יותר למדתי בקורס ציור אינטואיטיבי בראש פינה. קורס זה הוריד ממני את כל הביקורת העצמית, והכין אותי להתחיל לצייר בשמן אצל מוטי גולן באיילת השחר. ערכתי שתי תערוכות של ציורי, ומאוד נהניתי לראות את העבודות שלי על הקירות. קיבלתי משוב חיובי משתי התערוכות. כשפרשתי מהעבודה באוניברסיטה, חיפשתי עניין חדש לעסוק בו, ונכנסתי לתחום חדש: ציור וקליגרפיה יפניים. למדתי אצל מורה יפני נהדר בטבעון, ונסעתי עם קבוצת תלמידיו ליפן. זו הייתה חוויה נפלאה ממש. אני משתמשת במה שלמדתי גם לעיטור עבודות הקרמיקה שלי.

מאז שפרשתי מהעבודה ב-2010, המשכתי לעסוק בקרמיקה – בבית, בקורסים בתל אביב ובעוד מקומות – וכן בציור, בתרגום ובעריכה. למזלי הרב, כל הילדים והנכדים שלי גרים בארץ ואני נהנית מאוד מכולם ורואה איך הנכדים גדלים לבני אדם נפלאים, טובי-לב ומוכשרים. המצב בישראל היום לא משהו, אבל באופן אישי יש לי רווחה כלכלית ואישית, ואני גרה במקום מאוד יפה ושקט. אני מקווה שכך יימשך גם בעתיד.

היום אנו נפרדים מרונה, בצער שלא זכתה ליהנות עוד מתקופת החיים האחרונה. חיים עשירים ומלאי תוכן באו אל סופם. לכל בני המשפחה, אנו איתכם בצערכם. יהי זכרה ברוך.

רחל גינת

